

Strasburgu, 11.6.2013
SWD(2013) 204 final

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

SOMMARJU EŻEKUTTIV TAL-VALUTAZZJONI TAL-IMPATT

Azzjonijiet ghad-danni ghal ksur tar-regoli tal-UE dwar l-antitrust

Li jakkumpanja l-proposta ghal

DIRETTIVA TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar ċerti regoli li jirregolaw l-azzjonijiet ghad-danni taht il-liġi nazzjonali ghal ksur ta' dispożizzjonijiet tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-Istati Membri u tal-Unjoni Ewropea

{COM(2013) 404 final}
{SWD(2013) 203 final}

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

SOMMARJU EŻEKUTTIV TAL-VALUTAZZJONI TAL-IMPATT

Azzjonijiet għad-danni għal ksur tar-regoli tal-UE dwar l-antitrust

Li jakkumpanja l-proposta għal

DIRETTIVA TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar ċerti regoli li jirregolaw l-azzjonijiet għad-danni taht il-liġi nazzjonali għal ksur ta' dispożizzjonijiet tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-Istati Membri u tal-Unjoni Ewropea

1. INTRODUZZJONI

1. **Id-dritt tal-UE għal danni dwar l-antitrust.** L-Artikoli 101 u 102 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) jipprojbixxu ftehimiet antikompetittivi u abbużi ta' pożizzjoni dominanti. Il-Kummissjoni Ewropea, flimkien mal-Awtoritajiet Nazzjonali tal-Kompetizzjoni ("NCAs"), hija responsabbli mill-infurzar ta' dawk il-projbizzjonijiet (**infurzar pubbliku**). Fl-istess hin, id-dispożizzjonijiet tat-Trattat joħolqu drittijiet u obbligi fuq individwi, li għandhom jiġu infurzati mill-qrati nazzjonali (**infurzar privat**). Fost dawn huwa d-dritt li jintalab kumpens għall-ħsara mgarrba b'riżultat ta' ksur tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE. **Il-Qorti tal-Ġustizzja, sa mill-2001, stqarret ripetutament li, bħala kwistjoni tal-liġi tal-UE, kwalunkwe individwu jrid ikun jista' jitlob kumpens għal tali ħsara (Courage, C-453/99 u Manfredi, C-295 – 298/04). Aktar minn 10 snin wara, bosta vittmi ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni għadhom ma jistghux, kemm jekk individwalment kif ukoll jekk kollettivament, jeżerċitaw b'mod effettiv dak id-dritt tal-UE għal kumpens.** Dan huwa l-aktar minhabba nuqqas ta' regoli nazzjonali xierqa li jirregolaw azzjonijiet għad-danni. Barra minn hekk, meta dawk ir-regoli jeżistu, dawn huma tant differenti fost l-Istati Membri li jirriżultaw f'sitwazzjoni fejn il-kundizzjonijiet mhumix ugwali kemm għal dawk li jwettqu l-ksur u kif ukoll għall-vittmi ta' mgħiba illegali.
2. **Infurzar pubbliku vs privat.** Ġurisprudenza reċenti fil-livell nazzjonali u fil-livell tal-UE enfasizzat ukoll li **d-dritt tal-UE għal kumpens xi drabi jista' jkun kontra l-effettività tal-infurzar pubbliku tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE mill-Kummissjoni u l-NCAs.** Dan huwa l-każ meta l-vittma ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni qed tfittex aċċess għall-informazzjoni li awtorità tal-kompetizzjoni kisbet permezz ta' "programm ta' klemenza" (ara hawn taht fil-paragrafu 11). Wara sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja f'Ġunju 2011 (*Pfleiderer*, C-360/09), fin-nuqqas ta' regoli tal-UE dwar din il-kwistjoni, applikanti potenzjali għall-klemenza ma jafux jekk l-informazzjoni li jagħtu għal awtorità tal-kompetizzjoni tiġix eventwalment żvelata lil vittma ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni. Dan jista' jpoġġihom f'pożizzjoni aktar dgħajfa f'termini ta' talbiet potenzjali għad-danni meta mqabbel ma' impriżi oħra li ma kkooperawx mal-Awtorità. L-inċertezza legali tista' għalhekk tkun ta' detriment għall-effettività tal-programmi ta' klemenza fil-livell tal-UE jew

nazzjonali, u b'hekk għall-effettività ta' miżuri dwar l-infurzar pubbliku biex jindirizzaw kartelli sigrieti.

3. **L-għanijiet tal-inizjattiva.** L-Inizjattiva attwali dwar id-danni dwar l-antitrust għandha żewġ għanijiet ewlenin:

- (i) **sabiex tiżgura l-eżerċizzju effettiv tad-dritt tal-UE għal kumpens;** kif ukoll
- (ii) **sabiex tirregola xi aspetti ewlenin tal-interazzjoni bejn l-infurzar pubbliku u privat tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-UE, bil-ħsieb li jinstab bilanċ bejn l-infurzar mill-Kummissjoni u l-NCAs u l-azzjonijiet għad-danni quddiem il-qorti nazzjonali u b'hekk jinkiseb infurzar ġenerali effettiv tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE.**

2. PROBLEMI LI GHANDHOM JIĠU INDIRIZZATI

2.1. Jiġi żgurat l-eżerċizzju effettiv tad-dritt tal-UE għal kumpens

4. **It-tnehhija tal-ostakli għal kumpens effettiv.** Hafna mill-vittmi ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-UE għadhom mingħajr kumpens. Minbarra nuqqas osservat ta' sensibilizzazzjoni, anki daww il-vittmi li jixtiequ jiksibu rimedju jaffaċċaw bilanċ ta' riskju/kumpens mhux favorevoli ferm, minhabba ostakli proċedurali u l-kosti tat-tehdid ta' azzjoni. Dan idgħajjed il-funzjonament tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE u huwa diffiċli li jiġi rrikonċiljat mad-dritt fundamentali għal aċċess għal protezzjoni ġudizzjarja effettiva skont il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE. Fil-Green Paper tagħha tal-2005 dwar azzjonijiet ta' rizarċiment tad-danni għal ksur tar-regoli tal-KE dwar l-antitrust, **il-Kummissjoni identifikat l-ostakoli ewlenin għal kumpens effettiv.** Fl-2008, il-Kummissjoni adottat White Paper fuq azzjonijiet għad-danni tal-antitrust, **li tistipola għadd ta' suggerimenti dwar kif għandhom jitnehhew dawn l-ostakli u jiġi żgurat l-infurzar effettiv privat fl-Istati Membri.**

5. **Konsultazzjonijiet pubbliċi.** Fil-konsultazzjoni pubblika dwar il-White Paper, u f'żewġ konsultazzjonijiet pubbliċi sussegwenti, is-soċjetà ċivili u l-partijiet interessati istituzzjonali bħalma huma **l-Parlament Ewropew u l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew laqgħu l-miżuri proposti.** Barra minn hekk, il-Parlament Ewropew talab espliċitament il-leġiżlazzjoni tal-UE dwar Azzjonijiet ta' danni dwar l-antitrust.

6. **Il-sottomissjonijiet tal-partijiet interessati.** Fil-konsultazzjonijiet pubbliċi ta' hawn fuq, il-partijiet interessati qablu mal-analiżi tal-Kummissjoni dwar għadd ta' ostakli ewlenin li jostakolaw kumpens aktar effettiv:

- **Il-pretendenti potenzjali** semmew id-diffikultajiet li jhabbtu wiċċhom magħhom biex jiksibu **aċċess għall-evidenza** li huma jkunu jehtiegu biex jagħtu prova ta' każ. Fin-natura tagħhom, l-azzjonijiet ta' danni dwar l-antitrust spiss jehtiegu livell mhux normalment għoli ta' analiżi li tqum il-flus, fattwali u ekonomika. Dawn jipprezentaw diffikultajiet għall-pretendenti f'termini ta' aċċess għal biċċiet kruċjali ta' evidenza li spiss jibqgħu mistura għand il-konvenut. Il-partijiet interessati semmew ukoll in-nuqqas ta' regoli ċari dwar **id-difiża bbażata fuq it-trasferiment**, jiġifieri jekk konvenut għandux jithalla juri li xerrej dirett għadda l-prezz oghla li jirriżulta minn kartell li lill-klijenti tiegħu li jinsabu aktar 'l isfel fil-katina ta' distribuzzjoni. Fost kwistjonijiet oħra li jista' jkollhom effett negattiv fuq il-possibbiltà ta' suċċess ta' azzjoni, **il-perjodi ta' preskrizzjoni** huma wkoll sinifikanti, eż. meta ma jkunx hemm biżżejjed żmien biex iressqu azzjoni wara ksur li jkun instab ksur. Il-kosti ta'

azzjoni jistgħu jizdiedu b'mod sinifikanti meta l-partijiet iridu jagħtu prova tal-ksur anki jekk diġà ikun instab minn NCA, fin-nuqqas ta' regoli uniformi dwar **valur probatorju ta' dawn id-deċiżjonijiet ta' ksur**. Barra minn hekk, **il-kwantifikazzjoni tad-dannu mgarrab** hafna drabi tkun eżerċizzju kumpless u għali li jista' jaffettwa l-probabbiltà ta' każ biex jiġi segwit.

- Il-konsumaturi u l-SMEs jiġu effettwati b'mod negattiv minhabba nuqqas ta' **mekkanizmi effettivi ta' rimedju kollettiv**, li jippermettu hafna konsumaturi jew negozji jressqu t-talbiet tagħhom flimkien u **jaqsmu l-ispejjeż u l-piżijiet ta' azzjoni legali**.
- L-assocjazzjonijiet tan-negozju, filwaqt li jilqgħu l-għanijiet segwiti mill-Kummissjoni, ġeneralment wissew kontra r-riskji ta' eċċessi ta' litigazzjoni kif esperjenzata f'għurisidazzjonijiet oħra, u enfasizzaw **il-htieġa li jiġu pprovduti salvagwardji kontra litigazzjoni abbużiva mhux meritevoli**, b'mod partikolari jekk il-pretensjonijiet huma segwiti b'mod kollettiv.

7. **Kundizzjonijiet mhux indaqs fis-suq intern.** Apparti l-ostakli speċifiċi li jfikklu l-eżerċizzju effettiv tad-dritt tal-UE għal kumpens, għad hemm **regoli nazzjonali differenti hafna li jirregolaw l-azzjonijiet għad-danni dwar l-antitrust**. Din id-diversità żdiedet matul dawn l-aħħar snin: din tikkawża inċertezza legali għall-partijiet kollha involuti u tista' xxekkel l-infurzar privat effettiv tar-regoli dwar il-kompetizzjoni, speċjalment f'każijiet transkonfinali. Dan jirriżulta wkoll f'**distorzjonijiet sinifikanti tal-kompetizzjoni fis-suq intern**, minhabba li l-opportunità għall-vittmi biex jiksbu rimedju u opportunitajiet għal dawk li jwettqu l-ksur li jinżammu responsabbli jvarjaw skont fejn huma stabbiliti u fejn jistgħu jressqu l-pretensjonijiet tagħhom. Dan huwa muri permezz tal-**konċentrazzjoni attwali ta' azzjonijiet għad-danni dwar l-antitrust fi tliet għurisidazzjonijiet tal-UE: ir-Renju Unit, il-Germanja u l-Pajjiżi l-Baxxi**. Dan jindika li l-pretendenti jqisu r-regoli applikabbli f'dawk il-pajjiżi li jkunu aktar adattati għall-għanijiet tagħhom milli f'oħrajn. Bil-maqlub, jidher **aktar diffiċli għall-vittmi tal-ksur tal-ligi tal-kompetizzjoni fl-Istati Membri l-oħra tal-UE li jeżerċitaw b'mod effettiv id-dritt tagħhom għal kumpens**. Dan l-infurzar mhux indaqs jista' jirriżulta wkoll f'vantagg kompetittiv għal xi impriżi li kisru l-Artikoli 101 jew 102 TFUE, u jservu bħala diżinċentiv biex jeżerċitaw id-dritt ta' stabbiliment u l-libertà li jipprovdu merkanzija jew servizzi fi Stati Membri fejn id-dritt għal kumpens huwa infurzat b'mod aktar effettiv.

8. **Il-kostijiet probabbli tas-sitwazzjoni attwali.** Il-kost ta' infurzar privat mhux effettiv tal-ligi tal-kompetizzjoni **huwa stmat li hu sa EUR 23 biljun jew 0,18 % tal-PDG tal-UE għall-2012 — f'termini ta' kumpens li hu mgarrab mill-vittmi kull sena madwar l-UE**. Jekk ikun hemm rimedju għal din il-problema, il-kost ta' ksur tal-antitrust jaqa' minn fuq il-vittmi għal fuq il-kontraventuri, u jagħmilha eħfef biex jinstabu distorzjonijiet tal-kompetizzjoni. F'termini ta' infurzar ġenerali tal-Artikoli 101 u 102 tat-TFUE, iż-żieda fil-probabbiltà li wiehed jinżamm responsabbli għal tali mgħiba illegali tiskuraġġixxi mgħiba antikompetittiva (aktar deterrenza), b'benefiċċji sussegwenti għal benesseri tal-konsumatur.

2.2. **L-interazzjoni bejn l-infurzar pubbliku u privat tal-ligi tal-kompetizzjoni tal-UE**

9. **Definizzjonijiet.** L-infurzar **pubbliku** tal-ligi tal-kompetizzjoni tal-UE hija kwistjoni għall-Kummissjoni u l-NCAs, li għandhom is-setgħa biex isibu, jagħtu sanzjoni u jipprevjenu ksur tar-regoli ta' kompetizzjoni tal-UE. L-infurzar pubbliku

huwa wkoll kwistjoni li li ġgiegħel lill-qrati jirrevedu d-deċiżjonijiet meħuda mill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni. **L-infurzar privat** jikkonċerna l-infurzar tal-istess regoli permezz ta' azzjonijiet migjuba quddiem il-qrati nazzjonali. **Fin-nuqqas ta' liġi tal-UE dwar il-kwistjoni, l-infurzar privat huwa kwazi esklussivament rregolat skont il-liġi ċivili nazzjonali.** L-infurzar privat jista' ġeneralment jiġi suddiviż fi tliet tipi ta' każijiet:

- (i) kumpens ta' ħsara mġarrba b'riżultat ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-UE (azzjonijiet għad-danni),
- (ii) talbiet biex tieqaf mġiba li tikser il-liġi tal-kompetizzjoni tal-UE (rimedju b'mandat ta' inibizzjoni); kif ukoll
- (iii) dikjarazzjoni ta' nullità ta' dispożizzjonijiet kuntrattwali bi ksur tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE.

10. **Komplimentarjetà u interazzjoni tal-infurzar pubbliku u privat.** L-infurzar pubbliku u privat huma għodod kumplimentari għall-applikazzjoni effettiva tal-Artikoli 101 u 102 tat-TFUE. Azzjoni privata tista' titressaq quddiem qorti mingħajr deċiżjoni preċedenti minn awtorità tal-kompetizzjoni (**"azzjonijiet indipendenti"**). Madankollu, azzjonijiet ta' danni dwar l-antitrust spiss ikunu migjuba ladarba awtorità tal-kompetizzjoni sabet ksur tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE (**azzjonijiet ta' segwitu**). L-interazzjoni li tirriżulta minn dan bejn l-infurzar pubbliku u privat tikkonċerna l-aspetti ewlenin li ġejjin:

- (i) l-aċċess għal informazzjoni miżmuma mill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni,
- (ii) l-effett vinkolanti tad-deċiżjonijiet dwar ksur, u
- (iii) il-perjodi ta' preskrizzjoni dwar azzjoni għad-danni.

11. **Kwistjoni ewlenija: id-divulgazzjoni tad-dokumenti ta' klemenza.** Biex jinstabu u jiġu puniti kartelli sigrieti, **l-awtoritajiet tal-kompetizzjoni joffru lill-kontraventuri** l-immunità minn multa jew multa mnaqqa **bi skambju għall-kooperazzjoni tagħhom.** Dawn il-"programmi ta' klemenza" huma għodda effettiva ħafna f'idejn l-infurzaturi pubbliċi. Vittmi tal-istess ksur jistgħu jehtieġu l-informazzjoni li tkun inghatat fuq bażi volontarja minn kontraventuri biex jużawha bħala evidenza u jiksbu kumpens. **Fil-kawża riċenti ta' Pfleiderer**, il-partijiet li xtaqu jressqu azzjoni għad-danni kontra l-kartell kienu talbu aċċess għal fajl ta' klemenza mill-Awtorità Ġermaniża għall-Kompetizzjoni. Il-qorti nazzjonali Ġermaniża talbet lill-Qorti tal-Ġustizzja jekk id-divulgazzjoni ta' informazzjoni marbuta ma' klemenza kinitx tmur kontra l-liġi tal-UE. Fis-sentenza tagħha tal-2011, **il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li fin-nuqqas ta' liġi tal-UE dwar il-kwistjoni, il-qorti nazzjonali għandha tiddetermina fuq bażi ta' każ b'każ u skont il-liġi nazzjonali l-kundizzjonijiet li taħthom għandha tkun permessa jew rifjutata d-divulgazzjoni ta' informazzjoni marbuta mal-klemenza lill-vittmi ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni.** Din is-sentenza giet segwita minn incertezza konsiderevoli dwar liema kategoriji ta' dokumenti jkunu divulgabbli. **Incertezza bhal din** hija ta' detriment mhux biss għall-partijiet involuti f'azzjonijiet għad-danni, iżda **tista' aktar speċifikament tiskoraġġixxi l-parteċipanti fil-kartell milli jikkooperaw mal-Kummissjoni u l-NCAs skont il-programmi tagħhom ta' klemenza u jaffettwaw hażin il-ġlieda tagħhom kontra l-kartelli, li tiddependi fil-biċċa l-kbira fuq applikazzjonijiet ta' klemenza.** Anqas infurzar tal-kartelli jnaqqas id-deterrenza tal-infurzar pubbliku tal-liġi tal-kompetizzjoni.

12. Jezistu problemi simili b'rabta ma' każijiet ta' riżolviment ta' tilwim, fejn il-Partijiet jirrikonoxxu l-parteċipazzjoni f'kartell bi skambju għal proċedura ssimplifikata u tnaqqis tal-multa. L-inċertezza dwar id-divulgazzjoni ta' dokumenti mill-fajl ta' awtorità tal-kompetizzjoni marbuta ma' dawn il-proċedimenti tista' tiskoraġġixxi lill-kumpaniji milli jikkooperaw mal-awtoritajiet tal-kompetizzjoni taħt il-proċedura ta' riżoluzzjoni. Fl-aħħar nett, id-divulgazzjoni ta' dokumenti mill-fajl ta' awtorità tal-kompetizzjoni matul investigazzjoni li tkun għaddejja tista' tipperikola tali investigazzjonijiet u għaldaqstant il-kapaċità tal-awtoritajiet tal-kompetizzjoni sabiex jissanzjonaw ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-UE.

3. L-ALTERNATTIVI DISPONIBBLI

13. **Identifikazzjoni tal-alternattivi.** Biex jirrimedjaw il-problemi deskritti hawn fuq, biex jitrawwem dritt effettiv għal kumpens għall-vittmi ta' ksur tal-Artikoli 101 u 102 tat-TFUE u biex jinkiseb bilanċ ottimu bejn l-infurzar pubbliku u privat, **tqiesu erba' alternattivi ta' politika.** Dawn intgħażlu abbażi tal-valutazzjoni mwettqa għall-White Paper, u li hemm sommarju tagħha f'Anness għar-Rapport tal-Valutazzjoni tal-Impatt. **Il-miżuri li kienu diġà esklużi fil-White Paper minhabba proporzjon tal-kost/benefiċċju sproporzjonat ma reġgħux ġew ikkunsidrati.** Żewġ eżempji ta' dawn l-alternattivi esklużi huma danni multipli (punittivi) u firxa wiesgħa ta' sistema ta' skoperta ta' evidenza qabel il-proċess. Barra minn hekk, **l-alternattivi kollha għal azzjoni mill-UE (l-alternattivi 2, 3 u 4) jinkludu qafas legali mhux vinkolanti għall-kwantifikazzjoni tad-danni dwar l-antitrust.** Din il-gwida mhux vinkolanti dwar wahda mill-aktar kwistjonijiet kumplessi u li jqumu l-flus għall-partijiet kollha għal-litigazzjoni tad-danni dwar l-antitrust kienet appoġġjata kważi unanimament mill-partijiet interessati, kemm fil-konsultazzjoni pubblika dwar il-White Paper, u f'konsultazzjoni wara l-pubblikazzjoni ta' abbozz ta' dokument ta' Gwida fl-2011.
14. **Alternattiva 1 — L-ebda azzjoni mill-UE (linja bażi).** L-ewwel alternattiva fir-rapport hija x-xenarju ta' bażi, li tinvolvi l-ebda azzjoni fil-livell tal-UE. Dan involva l-eżaminar tal-istatus quo u l-iżviluppi probabbli fin-nuqqas ta' azzjoni tal-UE (analizi prospettiva).
15. **Alternattiva 2 — Att vinkolanti abbażi tal-White Paper (inklużi attivitajiet speċifiċi ta' sistema ta' rimedju kollettiv).** It-tieni alternattiva ta' politika tipprevedi **strument legalment vinkolanti** li jinkorpora l-miżuri li l-Kummissjoni ressqet fil-White Paper tagħha, inkluż **sistema speċifika għall-kompetizzjoni ta' rimedju kollettiv** li tippermetti lill-konsumaturi u l-SMEs iressqu l-azzjonijiet tagħhom b'mod kongunt. Strument bħal dan se jinkludi: regoli dwar id-divulgazzjoni proporzjonata ta' kategoriji speċifikati ta' evidenza; **responsabbiltà limitata** għal dawk li japplikaw b'suċċess għall-immunità; **l-effett vinkolanti** ta' deċiżjonijiet finali tal-NCAs dwar ksur; difiża bbażata fuq it-trasferiment biex il-kontraventur juri li l-pretendent għad-danni jkun għadda l-ispejjeż żejda illegali lill-klijenti tiegħu stess; faċilitazzjoni ta' prova għal xerrej indirett dwar il-kamp ta' applikazzjoni tat-trasferiment; u **perjodu speċifiku ta' preskrizzjoni** għal azzjonijiet ta' danni dwar l-antitrust.
16. **Alternattiva 3 — Ir-regolament tal-interazzjoni bejn l-infurzar pubbliku u privat.** It-tielet alternattiva tikkonsisti minn strument vinkolanti li parzjalment jirrevedi l-alternattivi mressqa fil-White Paper biex jirriflettu l-iżviluppi riċenti fil-livelli nazzjonali u tal-UE b'żewġ modi: billi tirreferi għall-**approċċ orizzontali** separat **tal-UE għar-rimedju kollettiv** minflok ma tirregola l-mekkaniżmu speċifiku għas-

settur; u billi tintroduci **preskrizzjonijiet għall-aċċess għall-evidenza** mmirati biex jippreservaw l-effettività tal-ghodod għall-infurzar pubbliku. Il-bażi komuni bejn dawn iż-żewġ bidliet wiesgħa hija li sa ċertu punt it-tnejn li huma jnaqqsu l-benefiċċji f'termini ta' kumpens effettiv li ġej mill-Alternattiva 2 sabiex isegwu għanijiet ta' politika addizzjonali, jiġifieri approċċ orizzontali għar-rimedju kollettiv, kif ġie ssuġġerit minn xi partijiet interessati u mill-Parlament Ewropew, u b'mod partikolari protezzjoni aħjar għall-infurzar pubbliku wara s-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja. **L-alternattiva għalhekk ġiet imfassla biex tivvaluta jekk it-telf fil-benefiċċji fir-rigward ta' kumpens effettiv ikunx ikkumpensat minn tnaqqis fil-kosti ta' litigazzjoni u/jew permezz ta' bilanċ ottimizzat bejn l-infurzar pubbliku u privat.** B'mod aktar speċifiku, l-Alternattiva 3 hija differenti mill-Alternattiva 2 fil-punti li ġejjin:

- Fir-rigward **tal-protezzjoni ta' għodod tal-infurzar pubbliku**, l-Alternattiva 2 biss tipproteġi lid-dikjarazzjonijiet korporattivi ta' klemenza mid-divulgazzjoni f'azzjonijiet għal danni. L-Alternattiva 3 żżid il-protezzjoni mid-divulgazzjoni ta' sottomissjonijiet għal riżolviment, u tillimita d-divulgazzjoni matul investigazzjonijiet mill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni. Il-harsien previst tal-ghodod tal-infurzar ma jagħmilhiex diffiċli żżejjed għal vittmi ta' ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni biex jiksbu kumpens għad-dannu li jkunu garrbu, minhabba l-kamp ta' applikazzjoni ta' din il-protezzjoni. Il-protezzjoni hija għalhekk kompatibbli mad-dritt għal protezzjoni ġuridika effettiva, kif stabbiliti fil-Karta Ewropea tad-Drittijiet Fundamentali.
- Rigward il-**kwantifikazzjoni ta' danni dwar l-antitrust**, l-Alternattiva 3 — għall-kuntrarju tal-Alternattiva 2 — tipprevedi suppożizzjoni konfutabbli li għandha x'taqsam ma' dannu ta' spejjeż żejda f'kazijiet ta' kartell. Din is-suppożizzjoni hija bbażata fuq is-sejbiet ta' studju estern, li kkonkluda li **93 % tal-kartelli eżaminati jikkawżaw dannu**. Din il-miżura ġiet introdotta biex jittaffa l-impatt tal-pretendenti li għandhom aċċess aktar limitat għal xi tipi ta' provi li setgħu xorta waħda kienu utli biex jiġi ppruvat id-dannu kkawżat minn kartell. Għall-istess raġuni, l-Alternattiva 3 fiha regola li l-eżerċitar tad-dritt tal-pretendent għad-danni ma jistax isir Prattikament impossibbli jew eċċessivament diffiċli minhabba l-livell meħtieġ ta' prova. Din l-alternattiva tissuġġerixxi li l-Istati Membri għandhom jippermettu l-imhallet jagħti stima tal-ammont tal-ħsara.
- Fir-rigward tar-**rimedju kollettiv**, l-Alternattiva 3 ma fiha l-ebda miżuri speċifiċi għall-kompetizzjoni. Filwaqt li jkunu rikonoxxuti l-ispeċifitajiet ta' infurzar tal-liġi dwar il-kompetizzjoni tal-UE u l-possibbiltà ta' regoli speċifiċi, din l-alternattiva tiddependi fuq **approċċ** separat, iżda **orizzontali**, għar-rimedju kollettiv, permezz ta' inizjattivi kkaratterizzat minn kamp ta' applikazzjoni usa'.
- Fl-aħħar nett, l-Alternattiva 3 tinkludi miżuri dwar **soluzzjoni kunsenswali ta' tilwim**, li huma maħsuba biex jilqgħu kontra n-nuqqas ta' mekkaniżmi speċifiċi ta' rimedju kollettiv billi jiffaċilitaw mezzi oħra proċedurali li huma kosteffikaċi għall-partijiet. Dawn il-miżuri se jneħħu d-dizincitivi eżistenti biex jinvolvu ruħhom fil-proċedura bonarja għall-kumpens għal danni kkawżati minn ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-UE.

17. **Alternattiva 4 — Inizjattiva tal-UE li ma torbotx.** Ir-raba' alternattiva ta' politika (Alternattiva 4) tikkonsisti minn strument mhux vinkolanti li jirrakkomanda lill-Istati Membri biex jimplimentaw l-miżuri ssuġġeriti mill-alternattiva ta' politika 3.

4. L-ALTERNATTIVA TA' POLITIKA PREFERUTA:

18. **L-impatt tal-erba' alternattivi ta' politika ġew ivvalutati fir-rigward tal-benefiċċji u l-kosti li ġejjin:**

- L-alternattivi ta' politika jiksibu riżultati aħjar sakemm dawn
 - (1) jiżguraw kumpens sħiħ għad-danni kollha mgarrba;
 - (2) jipproteġu b'mod effettiv l-infurzar pubbliku u jiksibu bilanċ ma' azzjonijiet għad-danni fl-infurzar globali effettiv tal-Artikoli 101 u 102 tat-TFUE;
 - (3) ikabbru s-sensibilizzazzjoni, l-infurzar, id-deterrenza u ċ-ċertezza legali;
 - (4) jippermettu aċċess aħjar għall-ġustizzja;
 - (5) iwasslu għal użu aktar effiċjenti tas-sistema ġudizzjarja, pereżempju billi jiġi evitat l-abbuż ta' litigazzjoni u pretensjonijiet mhux meritevoli;
 - (6) jikkontribwixxu għal livell iktar indaqs fl-Ewropa għall-konsumaturi kif ukoll għan-negozji;
 - (7) ikollhom impatt pożittiv fuq il-benesseri tal-konsumatur u fuq l-SMEs; kif ukoll
 - (8) jistimulaw it-tkabbir ekonomiku u l-innovazzjoni.
 - Fuq in-naħa tal-kosti, ir-rapport jagħti harsa lejn l-impatt fuq
 - (1) l-ispejjeż ta' litigazzjoni;
 - (2) il-piż amministrattiv
 - (3) il-kosti tal-izbalji (jiġifieri l-possibbiltà tal-qrati nazzjonali li joħorgu deċiżjoni żbaljata); kif ukoll
 - (4) il-kosti li jinkorporaw il-miżuri ssuġġeriti fis-sistema legali nazzjonali.
19. Wara valutazzjoni tal-kosti u l-benefiċċji tal-erba' alternattivi ta' politika, ir-rapport jikkonkludi li l-alternattiva 3 ta' politika hija l-aktar mod effettiv kif jintlaħqu l-għanijiet identifikati, bl-anqas kosti possibbli. Hawn taħt tidher harsa ġenerali ssimplifikat tal-valutazzjoni, flimkien mas-sejbiet ewlenin spjegati fir-rapport.

Tabella (Rapport IA): Sommarju tal-impatti tal-Alternattivi ta' Politika1-4

Benefiċċji miksuba/problema indirizzata	Impatt meta mqabbel ma' linja bażi (0 sa +++)			
	Alternattiva 1	Alternattiva 2	Alternattiva 3	Alternattiva 4
1. Kumpens sħiħ	0	+++	++	0 / +
2. Protezzjoni tal-infurzar pubbliku effettiv	0	++	+++	0 / +
3. Żieda fis-sensibilizzazzjoni, id-deterrenza, l-infurzar u ċ-ċertezza legali	0	+++	+++	0 / +
4. Aċċess għall-ġustizzja	0	+++	+++	0 / +
5. Użu effiċjenti tas-sistema ġudizzjarja	0	+++	++	0 / +

6. Kundizzjonijiet aktar indaq	0	+++	+++	0 / +
7. Impatt pożittiv fuq l-SMEs u l-konsumaturi	0	+++	++	0 / +
8. L-istimulazzjoni tat-tkabbir ekonomiku u l-innovazzjoni	0	++	++	0
Kosti	Impatt meta mqabbel ma' linja bażi (0 sa — — -)			
	Alternattiva 1	Alternattiva 2	Alternattiva 3	Alternattiva 4
1. Kosti tal-litigazzjoni	0	--	-	0 / — -
2. Piż amministrattiv	0	--	-	0 / -
3. Kosti tal-iżbalji	0	-	0 / -	0 / -
4. Kosti tal-implimentazzjoni	0	--	-	0 / -

20. **Preferenza għal azzjoni vinkolanti tal-UE li.** Kien hemm preferenza għal alternattivi li jipprevedu azzjoni tal-UE. Dan minhabba li

- fir-rigward tat-titjib tal-interazzjoni bejn l-infurzar pubbliku u privat tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE, hemm kunsens li dejjem qed jikber li din hija ttrattata ahjar fil-livell tal-UE, b'mod partikolari minhabba rabtiet mill-qrib bejn il-Kummissjoni u l-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni;
- fir-rigward tat-titjib tal-kundizzjonijiet proċedurali għal vittmi ta' ksur tal-ligi tal-kompetizzjoni tal-UE biex jiksbu kumpens, l-esperjenza tul dawn l-ahhar snin uriet li fin-nuqqas tal-ligi tal-UE, kienu biss ftit l-Istati Membri li qeghdin jiehdu kwalunkwe inizjattiva legizlattiva f'dan ir-rigward. Fejn qed isir xi haġa, din tkopri biss uħud mill-ostakli identifikati mill-Kummissjoni fil-Green Paper u l-White Paper tagħha, u dawn l-inizjattivi għamlu x-xena legali anki aktar diversa.

21. Minghajr azzjoni tal-UE, id-divergenza attwali bejn il-legizlazzjoni nazzjonali dwar azzjonijiet għad-danni dwar l-antitrust jippersistu. Din tkun problematika f'termini tal-effettività tal-azzjonijiet għad-danni. Dan ikun ifisser ukoll li s-suq intern jibqa' frammentat f'termini tal-livell ta' protezzjoni ġudizzjarja, u jista' jinkoraġġixxi l-forum-shopping (li normalment ikun għad-detriment tal-SMEs u l-konsumaturi, li huma inqas mobbli). Dan jista' jwassal ukoll għal proċeduri aktar kumplessi u b'hekk li jiswew haġna flus, partikolarment f'każijiet transkonfinali. Il-linja bażi tal-Alternattiva 1 (ebda azzjoni tal-UE) għalhekk giet eskluża. Il-preferenza għal azzjoni vinkolanti tal-UE, aktar milli għal ligijiet li ma jorbtux, wasslet għall-esklużjoni tal-Alternattiva 4.

22. **Preferenza għal approċċ separat, iżda orizzontali għal rimedju kollettiv.** Fid-dawl tal-konsultazzjoni pubblika u partikolarment ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-2 ta' Frar 2012, approċċ orizzontali bħalissa jidher li huwa aktar xieraq minn soluzzjoni speċifika għall-kompetizzjoni. Dan huwa prinċipalment minhabba l-ligi tal-kompetizzjoni mhijiex l-unika qasam tal-ligi tal-UE li fiha spiss isehh dannu mifrux u li fih huwa diffiċli għall-konsumaturi u l-SMEs li jiksbu kumpens għad-dannu li jkunu ġarrbu. Problemi simili (kosti għoljin ta' litigazzjoni meta mqabbla ma' danni individwali) jeżistu f'oqsma oħra tal-ligi, bħal-ligi tal-konsumatur jew il-ligi ambjentali. Il-prinċipji bażiċi li japplikaw għar-rimedju kollettiv jistgħu, sa ċertu punt, ikunu komuni għal dawn l-oqsma kollha tal-ligi. Inizjattiva orizzontali tista' trawwem ukoll konsistenza fost l-oqsma fejn ir-rimedju kollettiv huwa kkunsidrat meħtieġ. Madankollu, sakemm dispożizzjonijiet speċifiċi huma kkunsidrati meħtieġa

b'rabta mal-liġi tal-kompetizzjoni, dawn jistgħu jiġu stabbiliti f'kapitolu separat tal-istrument orizzontali jew fi strumenti legali separati sussegwenti.

23. **Preferenza għal sistema aktar bilanċjata tal-infurzar pubbliku u privat.** Iz-żewġ Alternattivi 2 u 3 jissodisfaw sa ċertu punt l-għanijiet ta' politika tal-Inizjattiva ta' Danni dwar l-Antitrust, billi t-tnejn li huma jindirizzaw l-ostakli ewlenin li bhalissa qed ifixxlu rimedju effettiv għal vittmi ta' ksur tal-antritrust, filwaqt li jibnu fuq tradizzjonijiet legali Ewropej. Iz-żewġ alternattivi jipprovdu wkoll salvagwardji biex jiġi evitat l-abbuż ta' litigazzjoni u pretensjonijiet mhux meritevoli. Bħala tali, dawn għandhom impatt pożittiv fuq id-dritt fundamentali għal protezzjoni ġuridika effettiva stabbilita fil-Karta tal-UE dwar id-Drittijiet Fundamentali.
24. **L-Alternattiva 2 hija pjuttost aktar b'saħħitha fir-rigward tal-iżgurar ta' kumpens shiħ għall-hsara kollha mġarrba.** Madankollu, l-Alternattiva 3 **generalment tipprowdi sistema aktar ibbilanċjata.** Din toffri titjib ġenerali għall-possibbiltà li jinkiseb aċċess għall-evidenza, filwaqt li toffri protezzjoni aktar b'saħħitha għal infurzar pubbliku effettiv, billi tippoteġi aktar dokumenti mill-fajls tal-awtoritajiet tal-kompetizzjoni. Filwaqt li tissodisfa dan l-għan billi tintroduci salvagwardji, l-alternattiva għadha tikkostitwixxi titjib f'termini tat-trattament ta' informazzjoni asimmetrika fis-sens enfasizzat mill-partijiet interessati fil-konsultazzjonijiet pubbliċi. L-introduzzjoni ta' suppożizzjoni konfutabbli fir-rigward tal-eżistenza ta' dannu bi spejjeż żejda f'kazijiet ta' kartell, u l-possibbiltà li wiehed jagħti stima tal-ammont ta' dannu, jagħmluha aktar probabbli li l-kumpens għad-danni se jinkiseb.
25. Fir-rigward ta' miżuri oħra, bħad-difiża tat-trasferiment, il-perjodi ta' preskrizzjoni u l-effett vinkolanti ta' deċiżjonijiet adottati mill-NCAs, l-alternattivi 3 u 2 ma jvarjawx. F'pajjiżi fejn huma fis-seħh dispożizzjonijiet simili, dawn jikkostitwixxu inċentiv sinifikanti għall-pretendenti. Jekk dawn jiġu applikati madwar l-UE, dawn itejbu l-possibbiltajiet ta' rimedju effettiv għal vittmi ta' ksur tal-liġi dwar il-kompetizzjoni, u jgħinu biex jinkisbu l-għanijiet ta' din l-inizjattiva (kumpens, aċċess għall-ġustizzja, u żgurar ta' kundizzjonijiet aktar indaqs). L-effett vinkolanti tad-deċiżjonijiet tal-NCAs, partikolarment, jassigura użu aktar effiċjenti tas-sistema ġudizzjarja.
26. **Kosti.** F'termini ta' kosti, l-Alternattiva 3 hija meqjusa bħala aħjar mill-Alternattiva 2. Il-kosti tal-litigazzjoni jitnaqqsu billi tiġi introdotta s-suppożizzjoni konfutabbli fir-rigward tal-kwantifikazzjoni tad-dannu u billi tkun faċilitata soluzzjoni kunsenswali ta' tilwim. Barra minn hekk, il-kosti tal-iżbalji u l-kosti tal-implimentazzjoni huma inqas taħt l-Alternattiva 3, prinċipalment minhabba li ma hemm l-ebda dispożizzjoni għall-introduzzjoni ta' qafas speċifiku għal xi settur għal rimedju kollettiv. Fl-aħħar nett, il-protezzjoni msahha tal-infurzar pubbliku taħt l-Alternattiva 3 tnaqqas il-piż amministrattiv.

5. KONKLUŻJONI

27. **L-alternattiva 3 intgħażlet bħala l-alternattiva ta' politika preferuta biex jinkisbu l-għanijiet tal-Inizjattiva ta' Danni dwar l-Antitrust.**

Sommarju tal-kontenut tal-alternattiva preferuta ta' politika

Kumpens shiħ	Kwalunkwe parti li garrbet dannu (kemm xerrejja diretti kif ukoll indiretti) tista' titlob kumpens shiħ għad-danni mġarrba b'riżultat ta' ksur tal-Artikoli 101 jew 102 tat-TFUE. Kumpens shiħ jinkludi
---------------------	---

	kumpens ghat-telf innifsu u t-telf ta' profitt, flimkien mal-imghax.
Divulgazzjoni ta' evidenza	L-alternattiva preferuta ta' politika tippovdi reġim ta' divulgazzjoni ta' kategoriji speċifikati ta' evidenza bejn il-partijiet f'kawża għad-danni tal-antitrust. Barra minn hekk, tippovdi salvagwardji rigward id-divulgazzjoni ta' dokumenti mill-fajl ta' awtorità tal-kompetizzjoni.
Responsabbiltà limitata tal-benefiċjarju tal-immunità	Sabiex tinżamm l-attrattività tal-programmi ta' klemenza tal-Kummissjoni u l-NCAs, ir-responsabbiltà tal-benefiċjarju tal-immunità hija limitata għas-sehem tiegħu tad-dannu kkawżat. Il-benefiċjarju tal-immunità għandu jibqa' kompletament responsabbli meta partijiet milquta ma jistgħux jiksbu kumpens minghand kokontravventuri.
L-effett vinkolanti tad-deċiżjonijiet tal-NCAs	Il-qrati nazzjonali li jittrattaw azzjonijiet għad-danni huma marbuta bid-deċiżjonijiet tal-NCAs li jistabbilixxu ksur tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE.
Perjodi ta' preskrizzjoni	Il-perjodi ta' preskrizzjoni ma għandhomx ifixklu d-dritt għal kumpens shih. Barra minn hekk, il-vittmi għandhom ikunu jistgħu jressqu b'mod effettiv azzjoni għad-danni wara deċiżjoni finali ta' awtorità tal-kompetizzjoni.
It-trasferiment tal-ispejjeż żejda	Il-konvenut jista' jinvoka difiża bbażata fuq it-trasferiment kontra pretensjoni li jkun ressaq ix-xerrej dirett. Min-naha l-oħra, sabiex jiġu ffaċilitati l-pretensjonijiet imressqa minn xerrejja indiretti, qed ikun iffaċilitat il-mod kif jiġi ppruvat li t-trasferiment tal-ispejjeż żejda għal-livell tagħhom.
Il-preżunzjoni tad-danni	Il-vittmi tal-kartelli se jkunu jistgħu jserrhu fuq suppożizzjoni konfutabbli li kartell iwassal għal dannu bi spejjeż żejda. Barra minn hekk, ir-rekwiziti taht il-liġi nazzjonali biex jikkwantifikaw id-dannu kkawżat ma għandhomx jagħmluha prattikament impossibbli jew diffiċli wisq għal pretendent biex jikseb il-kumpens.
Soluzzjoni kunsenswali ta' tilwim	Soluzzjoni kunsenswali ta' tilwim hija ffaċilitata, minhabba li tista' tkun alternattiva iktar rapida u inqas għalja għal litigazzjoni quddiem il-qorti.